

vrh tega pa celó malo rudninskih solí, fosforne kisline in apna.

Če tedaj v gori kazanem pregledu v o d o odštejemo, vidimo, da v 100 funtih mesá in jajic je po 24 funtov redivnih stvari, da tedaj jajca prav tako redijo, kakor mesó.

Računajmo, na pr., da 100 kil govejega mesa veljá 60 gold., tedaj po takem kupimo 24 kil redivnih delov v govejem mesu s 60 gold., v 100 kil. jajic je pa tudi 24 funtov redivnih stvari, — tedaj ima 100 kil jajic prav tisto vrednost kakor 100 kil mesá, namreč 60 gold.

Po takem gre tedaj le za to, da izvemo, koliko jajic je treba, da vagajo 100 kil.

Jajca, se ve da, so pa nekatera večja, nekatera manjša, nekatera ložja, nekatera težja, zato bi prav za prav morala cena jajic različna biti in bi se jajca ne prodajala po številu, ampak na vago. Srednje veliko jajce tehtá 50 gramov, zato gre 20 kokošjih jajic srednje velikosti na 1 kilo, in po takem vaga 2000 jajic 100 kil. Po vsem tem bi, če je 100 kil mesá vredno 60 gold., 2000 jajic tudi vredno bilo 60 gol.

Čeravno sta si meso in jajce v redivnosti enaka, ima jajce še vendar nekako prednost pred mesom zato, ker je jajce lože prebavljivo in v kri prestopi vse, kar jajce v sebi ima, kakor je to tudi z mlekom.

Kmetovalec dobí tudi od iste množine krme več jajic, kakor pa mesá, zato naj bi kokošjo rejo bolj v svojo skrb jemal. Na Francoskem, še bolj na Angleškem sila veliko jajic povžijejo, zato so Francozi in Angleži jako marljivi o kokošji reji, posebno pa Francozi, ki veliko milijonov jajic vsako leto na Angleško izvozijo.

Soja = fižolica.

Preteklo leto mi je častiti gosp. Fr. Schollmayr nekoliko zrn te fižolice z izrečeno željo poslal, naj rezultat pridelka v „Novicah“ objavim. Evo ga!

Vsadil sem 70 zrn rumene, rujave (temno-rdeče) 45, od črne (temno-modre) pa 38 zrn. Nekaj zrn sem razdelil drugim, a kakor da bi jih bil proč vrgel. Črna soja se ni na nobeno stran dobro ponesla, pridelka je malo in malo pridnega dala, zato, čeravno so bile vse tri sorte na enaki apneni, dobro pognojeni zemlji in na bolj severni legi v začetku meseca maja po 26 cm. vsestransko narazen, in 1½ cm. globoko vsajene so vsa zrna kalila. Črna soja ni tedaj po tej skušnji priporočila vredna. Od rumene soje sem pridelal 9100, od temno-rdeče pa 4207 lepih in jedernatih zrn; una tehtajo ¼ litra 20, druga pa 19 dg. Zdi se mi, da sem jih pregosto sadil, kajti stranska stebila, ki so imela več prostora za izraščo, so do 210 zrn nastavila in dozorela. Eno tako steblo s stroki vred sem dal učitelju gosp. Fl. Rozmanu, ki je sedaj v Podkraju kot učitelj.

Josip Zelen.

Hude stiske naših kmetov.

Nova priča velikih nadlog kmetijskega stanu je prošnja za polajžbo pri iztirjevanju dače, ki jo je okrajni zastop pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah na Štajarskem državnemu zboru na Dunaju po svojem državnem poslancu gosp. Hermanu predložil in se tako-le glasi:

„Visoka zbornica poslancev! Zavolj mnogih nerodovitnih letin, slane, toče, povodnji itd. je naše kmet-

sko prebivalstvo močno ubožalo. Posestniki so pri hranilnicah in drugod hudo zadolženi. Le malo izmed njih je na svojih posestvih toliko pridelalo, da bi zamogli obresti za najeti kapital plačevati. Vsled tega so začeli ne samo privatni upniki, ampak tudi hranilnice tožiti dolžnike in posestva po dražbah prodajati. Število takih posilnih prodavanj se je zadnja 3 leta grozno pomnožilo. Pogosto bila so komaj za polovično ceno prodana posestva, včasih pa še za manjšo. Posestva ne dajejo več prejšnjega dobička in ker jih čedalje več na prodajo prihaja, zgubila so na vrednosti. Vsak, kojemu se posestvo po posilni dražbi proda, je gotov berač, ker malokedaj kdo več obeča, kakor vknjiženi dolgovi znašajo. Ova huda stiska nam je uže mnogo novih kmetiskih nemaničev, beračev porodila. Ali stiska še ni do vrha prikipele. Lani smo imeli še precej dobro letino, pa nam vendar ni pomagano, ker nimajo pridelki nobene primerne cene. Posestnik mora prej nezaslišano veliko pridelka prodati in še mu ni mogoče toliko denarja dobiti, da bi obresti za vknjižene dolgove poplačal, dače in doklade poravnal, ki so grozovinsko narastle. Kaj čuda, da je kmetiski stan v največi nevarnosti popolnem uničen biti, ta prevažni stan, ki plačuje državi največ dače, njej daje največ vojakov in pride luje vsem potrební krub. Za kmetiski stan se država nikoli ni toliko zmenila, kolikor za obrtnijske podjetnike, kojim je pred par leti priskočila z državnim posojilom mnogih (80) milijonov. Tudi od strani davkarije najdemo kmetiski posestniki redko kedaj usmiljenja. Visoki vladi je znano, kako je kmetško prebivalstvo ubožalo, kako so zemljišča prejšnjo vrednost zgubila, kako se pridelki dobro prodati ne morejo, pa vendar dačo prav trdo iztirjava! Zavolj dolžnih davkov in pristojbin (Gebühren) se zajemljajo posestva z eksekutivnim rubežem, in se včasih uže zaradi manjših zneskov sekvestraciji podvržejo, premakljivo blago (Fabrisse) pa eksekutivno rubi in po slepi ceni (Spottpreis) prodá tako, da se pogosto ne dobí znesek za dačo in pristojbino, ampak komaj toliko speča, kolikor so eksekutivni stroški znašali. Kmetijstvo mora tedaj propasti ali je uže propalo. Omeniti moramo, da se je eksekutivni meó jako poojstril s tem, da so se postavili davkarijski eksekutorji. Ta naprava davkoplaičilem sekucije še mnogo dražejše dela, ker eksekutor ne posluje kot državní službenik, ampak kot uradnik in se nam torej bržčas tudi stroški uradniški naračunavajo. To kaže čisti dohodek sekucij, ki je v Št. Lenartskem okraju lani nanesel okoli 2500 gold. — Pod navedenimi stiskami vzdihuje sedaj kmetško prebivalstvo. Izvoljeni možje okrajnega zastopa bili smo večkrat prošeni obrniti se do visoke vlade, naj bi posestnikom zemljišč nekoliko prizanašala in ne tako neusmiljeno dolžnih davkov iztirjevala. Podpisani odborniki prosimo toraj: visoka zbornica poslancev naj blagovoli z ozirom na veliko revščino in stiske med kmetškim prebivalstvom pridobiti nekoliko polajžbe pri iztirjevanju dače! Odborniki okrajnega zastopa pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah dne 9. januarija 1879.“ —

Tako se glasi — dostavlja „Slov. Gosp.“ — pomenljiva prošnja, ki zopet jasno in glasno priča zoper nesrečno liberalno dobo, ki nas je tako z bremení obložila in nam ves blagostan potrla, da še nam dobre letine iz stiske pomagati ne morejo. Želeti bi bilo, da bi tudi drugod okrajni zastopi jednako se oglasili. Vsaj je tudi po drugod jednako slabo in hudo! Takovi glasi so najboljša priprava za dobre volitve pri bližajočih se novih volitvah za državni zbor. Kajti čeravno je prav, kar so Št. Le-